

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ODAP MERKEZİ KÜRESEL

BÜLTEN - 220

Ankara- Şam Hattında Kritik Görüşme

Rusya-Avrupa İlişkilerinde Artan Güvenlik Kaygılar

Hakan Fidan'ın Bakü Ziyareti Ve Bölgesel Güvenlik Diplomasisi

Rusya-Japonya İlişkilerinde Artan Güvenlik Gerilimi

Türkiye'den 'Mekke'deki İHA saldırısı' nedeniyle Husilere kınama

BDDK'nın Bank Mellat Kararı: ABD Yaptırımları, Küresel Mali Sistem ve Türkiye'nin Finansal Güvenliği

ABD-Suudi Arabistan Savunma İşbirliğinin Yeni Boyutu: F-35 Satışı

Almanya için Alternatif Partisi (AfD) Almanya için Alternatif mi?

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Ankara- Şam Hattında Kritik Görüşme

13- 14 Eylül tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Şam Havalimanı'nda Suriyeli mevkidaşı Esad Hasan Şeybani tarafından karşılandı. Daha sonra Ahmed Şara tarafından kabul edilen Fidan, Türkiye ile Şam arasındaki kritik başlıkları ele alan görüşmeler gerçekleştirdi. Ziyaretin en önemli kesitlerinden biri de Hakan Fidan'ın yaptığı türbe ve camii ziyaretleri oldu. Aynı zamanda Türkmen Meclisi Başkanı Abdurrahman Mustafa ve heyeti ile bir araya geldi.

Ortak gerçekleştirilen basın açıklamasına istinaden öne çıkan başlıklar incelendiğinde iki ülke arasında devam eden iş birliği vurgusu oldu. Suriye savaştan hemen sonra hızla toparlanması ve SDG'nin orduya entegrasyonuna Türkiye olarak oldukça sıcak baktıklarını ve desteklerini belirten Fidan, Suriye'nin terörle mücadele için attığı adımları desteklediğini ifade etti.

Ziyaret öncesinde basında yer alan Türkçe'nin Suriye'de seçmeli ders statüsünden

çıkarılması ve yerine başka bir dilin müfredat kapsamına alınması kamuoyunda tepki toplamıştı.

Hakan Fidan'ın Türkmen Meclisi Başkanı Mustafa'yı kabul etmesi Türkiye'nin Suriye'de yaşanan Türkmenlerin sorunlarını çözmek için her zaman destek olduğunu açıkça göstermektedir.

Aynı zamanda Fidan'ın SDG'in fesih süreci ve Suriye Ordusuna entegrasyonuna özellikle vurgu yapması, Terörsüz Türkiye Sürecinin efektif bir şekilde ülkede yürütülmesinin devamını sağlarken komşu ülkelerinde terörle mücadelesine açıkça destek verdiğini göstermektedir.

Özellikle son iki yıl içerisinde diplomatik ve operasyonel anlamda Ankara ve Şam Hattı iş birliğini sürdürmeye devam ettirmektedir. Basın toplantısı iki ülke mevkidaşının iyi dilekleri ve temennileriyle sonlandırılmıştır ve bölgesel istikrar vurgusuna dikkat çekilmiştir.

Hakan Fidan'ın Bakü Ziyareti Ve Bölgesel Güvenlik Diplomasisi

15-16 Eylül 2026 tarihlerinde Türkiye Dışişleri Bakanı Hakan Fidan tarafından Azerbaycan'ın başkenti Bakü'ye resmi ve kapsamlı bir ziyaret gerçekleştirildi. Bakü'nün kurtuluşunun 108. yıldönümüne denk gelen bu diplomatik temaslar kapsamında Bakan Fidan, Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından kabul edildi. Güney Kafkasya bölgesindeki güvenlik mimarisi, ulaşım ağları ve uluslararası enerji hatlarının geleceğinin etraflıca ele alındığı bu kritik buluşmada, iki ülke arasındaki stratejik müttefiklik ilişkileri yeniden teyit edildi. Gerçekleştirilen üst düzey görüşmelerde, tırmanan bölgesel krizler ve küresel belirsizlikler karşısında yürütülen teknik iş birliği kapasitesi, ortak savunma vizyonu ve stratejik lojistik masaya yatırıldı.

Ziyaret kapsamında düzenlenen görüşmelerde, iki ülke arasında hedeflenen 15 milyar dolarlık ticaret hacmine ulaşılması amacıyla enerji ve lojistik alanındaki entegrasyon adımları detaylıca değerlendirildi. Bu çerçevede, stratejik önemi haiz Zangezur Koridoru projesinde Ermenistan sınırına kadar uzanan karayolu yapımının %95'i, demiryolu hattının ise %75'i oranında tamamlandığı ve çalışmaların önümüzdeki dönemde nihayetlenilmesinin hedeflendiği aktarıldı. Projenin, Kars-Iğdır-Aralık-Dilucu hattı ile birleşerek Orta Koridor'u (Çin'den başlayıp Hazar Denizi üzerinden Avrupa'ya uzanan uluslararası taşıma güzergahı) güçlendirmesi öngörülmektedir. EKoridorun Ermenistan

topraklarından geçen kesimi için ise diplomatik temasların sürdürüldüğü kaydedildi. Enerji nakil hatları boyutunda ise Nahçıvan-Türkiye enerji bağlantı projeleri ile Azerbaycan'da üretilen yeşil enerjinin Türkiye üzerinden Avrupa pazarlarına naklini sağlayacak kablo hatları stratejik öncelikler arasında gösterildi. Bölgesel güvenlik denkleminde ise altı ayı geride bırakan ve Amerika Birleşik Devletleri'ne yaklaşık 38 milyar dolarlık finansal yük getiren ABD-İran Savaşı'nın yarattığı jeopolitik riskler ile Karadeniz'deki çatışmalar neticesinde Türk ve Azerbaycanlı denizcilerin hayatını kaybetmesi gibi hassas olaylar değerlendirildi. Bu doğrultuda Ankara tarafından, Montrö Sözleşmesi'nin (Karadeniz Boğazları'nın hukuki rejimini ve geçiş emniyetini düzenleyen uluslararası sözleşme) ilkelerine titizlikle uyulmasının ve geçmişteki Karadeniz tahıl koridoru tecrübesinin bölgesel istikrar açısından hayati önem taşıdığı vurgulandı. Ayrıca Azerbaycan'ın COP29 (Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansı) tecrübesi ile Türkiye'nin üstlendiği COP31 ev sahipliği arasındaki kurumsal iş birliği vasıtasıyla küresel iklim diplomasisinde ortak hareket edileceği bildirildi. Karabağ Zaferi'nin üzerinden geçen altı yılın ardından gerçekleşen bu temaslar, Güney Kafkasya'nın bir çatışma alanından çok bir iş birliği havzasına dönüşümü açısından büyük bir önem taşımaktadır. ABD-İran geriliminin tırmandığı

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ve Karadeniz'deki seyrüsefer emniyetinin zedelendiği bu hassas konjonktürde atılan yapıcı adımlar, Türkiye'nin bölgesel istikrar üzerindeki oyun kurucu rolünü pekiştirmektedir. Enerji arz güvenliğinin ve lojistik hatların korunması, hem Türk dünyasının kurumsal entegrasyonuna katkı sağlayacak hem de küresel pazarların dengelenmesine hizmet edecektir. Önümüzdeki süreçte ortak altyapı projelerinin tamamlanmasıyla birlikte bölgesel barışın ve jeopolitik kazanımların kalıcı hale getirilmesi beklenmektedir.

Türkiye'den 'Mekke'deki İHA saldırısı' Nedeniyle Husilere Kınama

Dışişleri Bakanlığı, Husilerin yeni saldırılarına karşı Suudi Arabistan ile dayanışma mesajı yayımladı. Dışişleri Bakanlığı, Yemen'in önemli bir bölümünü fiilen kontrol eden Husilerin Suudi Arabistan'da Mekke'yi hedef alan insansız hava aracı (İHA) saldırısını kınadı. Milli Savunma Bakanlığı, çarşamba günü, Suudi Arabistan ile dayanışma mesajı yayımladı. Bakanlığın açıklamasında,

“ Husilerin, kutsal Mekke şehrini hedef alan İHA saldırısını şiddetle kınıyoruz,” ifadelerine yer verildi. "Suudi Arabistan'ın egemenliği, toprak bütünlüğü ve güvenliğine olan desteğimizi teyit ediyor; Suudi Arabistan'la dayanışmamızı bir kez daha vurguluyoruz. "Peki ne olmuştu? İran'ın Ortadoğu'da desteklediği örgütlerle ilişkilerini ifade eden "Direniş Ekseni"nin bir parçası olan Husiler, çarşamba günü bir Suudi savaş uçağını düşürdüklerini, uçağı hedef almak için kendi üretimleri mühimmat kullandıklarını açıklamıştı. Husi askeri sözcüsü Yahya Seri, sosyal medyada yaptığı açıklamada "Yemen Silahlı Kuvvetleri, Allah'ın yardımı ve lütfuyla, düşmanca operasyonlar yürüttüğü sırada bir Suudi F-15 savaş uçağını düşürmeyi başardı." ifadelerini kullanmıştı. Husilere karşı Yemen'deki hükümeti destekleyen Suudi Arabistan ise Husilerin Müslümanların kutsal mekanlarından biri olan Mekke'yi hedef aldığını iddia etmişti. Ancak sözcü, bahsi geçen açıklamasında bu iddiayı reddetmişti. “Operasyonlarımız, kutsal mekânlardan çok uzakta bulunan petrol tesislerini ve askeri üsleri hedef alıyor, ” diyen Seri, “Suçlu Suud rejiminin yaydığı uydurma ve yalanlar kimseyi kandıramaz, “ ifadelerini kullanmıştı. Husiler, Babülmendep çevresinde ilerliyor ve ABD ve İran arasındaki savaşın yeniden alevlenmesiyle Husiler, bu kırizi fırsat bilip Yemen'de ve Kızıldeniz'de etki alanını genişletmeye başladı.

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Örgüt, Kızıldeniz güneyinde yeni adalar ele geçirerek, Hürmüz Boğazı'ndan sonra başlıca deniz ticaret hattı olan Babülmendep Boğazı üzerindeki kontrolünü pekiştirdi. Bu dalgalanmalara bakıldığında, Hürmüz Boğazı'nın ABD-İran gerilimi ve abluka risklerinin odağında yer alması, Babülmendep Boğazı'nı stratejik açıdan daha da hayati kılmaktadır. Kızıldeniz çevresindeki kritik noktalara ve deniz ticaret ağlarına yönelik baskısını artıran Husiler, bu bölgesel krizi fırsata çevirerek etki alanlarını genişlemektedir. Bu durum, Orta Doğu'daki güvenlik dengelerini zorlaştırırken doğrudan Türkiye'nin Doğu Akdeniz-Kızıldeniz hattındaki deniz güvenliği, Taşıma maliyetleri ve tedarik zinciri hesaplarını da etkilemektedir. Nitekim Mekke Ortak Savunma Anlaşması'nın yansımalarıyla birlikte Türkiye; bölgedeki askeri varlığı, diplomatik arabuluculuk kapasitesi ve stratejik temaslarıyla bu krizi ana gündem maddelerinin merkezinde yer almayı sürdürecektir.

ABD-Suudi Arabistan Savunma İşbirliğinin Yeni Boyutu: F-35 Satışı

17 Eylül 2026 tarihinde ABD Dışişleri Bakanlığı, Suudi Arabistan'a 48 adet F-35 savaş uçağının satışına ilişkin yaklaşık 24,3 milyar dolarlık anlaşmayı onayladı. Paket uçakların yanı sıra motor, yedek parça ve teknik destek unsurlarını da kapsıyor; ancak satışın tamamlanması için ABD Kongresi'ndeki inceleme sürecinin sonuçlanması gerekiyor. Kararın siyasi zemini ise 18 Kasım 2025'te Suudi Veliht Prensi Muhammed bin Selman'ın Washington ziyareti sırasında oluşturulmuştu. Bu görüşmede iki ülke arasında Stratejik Savunma Anlaşması imzalanmış ve Riyad'ın F-35 talebine siyasi düzeyde olumlu yaklaşılmıştı. Eylül 2026'daki karar böylece daha önce verilen siyasi desteği resmî satış sürecine taşıdı. Kararın zamanlaması, Ortadoğu'daki güvenlik ortamıyla birlikte değerlendirildiğinde daha anlamlı hâle geliyor. Şubat 2026'da ABD ve İsrail'in İran'a karşı başlattığı savaş sonrasında Suudi Arabistan'ın füze ve İHA saldırılarının hedefi olması, ardından Temmuz ayında Yemen'de Husiler ile Riyad'ın desteklediği hükümet arasındaki çatışmaların yeniden yoğunlaşması, Körfez güvenliğinin ne kadar kırılgan olduğunu gösterdi. Bu ortamda Riyad'ın hava gücünü geliştirme arayışı yalnızca askerî modernizasyon meselesi değil,

bölgesel tehditlere karşı daha yüksek bir caydırıcılık oluşturma çabasının parçası olarak görülebilir. Bununla birlikte F-35 kararının asıl önemli tarafı, Suudi Arabistan'ın askerî kapasitesindeki olası artıştan daha geniş bir bölgesel denge meselesine işaret etmesidir. İsrail, uzun süredir ABD'nin bölgedeki gelişmiş askerî teknolojilere erişimi konusunda özel güvenlik hassasiyetlerine sahip ve F-35 hâlihazırda Ortadoğu'da İsrail'in kullandığı bir sistem. Dolayısıyla Riyad'ın aynı platforma erişmesi, İsrail'in bölgesel askerî üstünlüğünün nasıl korunacağı sorusunu yeniden gündeme getirebilir. Washington açısından ise karar, Suudi Arabistan'ı ABD merkezli güvenlik mimarisine daha fazla bağlama ve İran karşısında Körfez ortaklarının kapasitesini güçlendirme yaklaşımının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu durum, ABD'nin bölgedeki güvenlik yükünü müttefikleriyle daha fazla paylaşma arayışını da destekleyebilir. Öte yandan Suudi Arabistan'ın Çin ile geliştirdiği ilişkiler dikkate alındığında, Riyad'ın ABD'den ileri teknoloji edinmesi Washington açısından aynı zamanda stratejik nüfuzunu koruma aracı niteliği taşıyabilir. Ancak bu yakınlaşmanın bölgesel istikrarı otomatik olarak artıracığı söylenemez. İran, İsrail ve diğer Körfez ülkelerinin bu gelişmeyi nasıl değerlendireceği, karşılık olarak savunma yatırımlarını artırıp artırmayacağı ve yeni güvenlik düzenlemelerine yönelip yönelmeyeceği önem taşıyacaktır.

Özellikle İran açısından gelişme, Körfez'deki askerî kapasite dağılımının değiştiği şeklinde okunabilir ve bu durum bölgesel silahlanma eğilimlerini güçlendirebilir. Buna karşılık Suudi Arabistan'ın gelişmiş hava gücüne sahip olması, bazı senaryolarda İran kaynaklı tehditlere karşı caydırıcılığı artırabilir. Sonuç olarak 17 Eylül kararı, tek başına Ortadoğu'daki güç dengesinin değiştiğini göstermese de ABD-Suudi Arabistan güvenlik ilişkisinin derinleştiğine işaret ediyor. Önümüzdeki süreçte Kongre'nin tutumu, teslimat takvimi ve İsrail ile İran başta olmak üzere bölgesel aktörlerin vereceği tepkiler, bu kararın gerçek etkisini belirlemede önemli olacaktır.

Rusya-Avrupa İlişkilerinde Artan Güvenlik Kaygılar

19 Eylül 2026 tarihinde Polonya Başbakanı Donald Tusk, Rusya ile gelecekte yaşanabilecek olası bir çatışmada Polonya'nın "tek bir karış toprağından" dahi vazgeçmeyeceğini açıklarken, Rusya'nın Ukrayna'ya destek veren Avrupa ülkelerine yönelik drone ve füze saldırıları

düzenleyebileceği konusunda uyarıda bulundu. Aynı dönemde Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron da Rusya kaynaklı hibrit tehditlerin ve Avrupa'nın kritik altyapılarına yönelik risklerin arttığına dikkat çekerek Avrupa ülkelerinin güvenlik kapasitesini güçlendirmesi gerektiğini vurguladı. Bu açıklamalar, Rusya kaynaklı güvenlik tehditlerinin Avrupa'da özellikle NATO'nun doğu kanadında ve Avrupa'nın genel güvenlik mimarisinde nasıl algılandığını göstermesi bakımından önem taşıyor. 2022'de başlayan Rusya-Ukrayna savaşı sonrasında Avrupa'nın temel güvenlik kaygısı Ukrayna'nın savunulması ve savaşın yayılmasının önlenmesi etrafında şekillenirken, bugün bu kaygının Avrupa ülkelerinin kendi topraklarının, hava sahalarının ve kritik altyapılarının güvenliğine doğru genişlediği görülüyor. Özellikle Polonya açısından Rusya tehdidi, artık yalnızca Ukrayna'daki savaşın sonucu olarak değil, NATO'nun doğu kanadının güvenliğiyle doğrudan bağlantılı bir mesele olarak değerlendirilebilir. Tusk'un toprak bütünlüğüne ilişkin güçlü vurgusu da bu güvenlik algısının siyasi söyleme yansıyan boyutunu ortaya koyuyor. Macron'un hibrit tehditlere yaptığı vurgu ise güvenlik anlayışının yalnızca geleneksel askerî saldırılarla sınırlı olmadığını gösteriyor. Siber saldırılar, sabotaj, dezenformasyon, insansız hava araçları ve kritik altyapılara yönelik müdahaleler gibi unsurlar, Avrupa ülkelerinin güvenlik

planlamasında giderek daha fazla yer tutuyor. Bu durum, Rusya ile Avrupa arasındaki gerilimin yalnızca Ukrayna'daki cephe hattı üzerinden değil, Avrupa toplumlarının ve devletlerinin günlük güvenlik alanları üzerinden de hissedildiğini düşündürüyor. Burada dikkat çeken bir diğer unsur ise Avrupa'nın güvenlik politikasında ABD'ye duyduğu ihtiyacın yanında kendi savunma kapasitesini artırma arayışının daha fazla öne çıkmasıdır. Trump yönetiminin Avrupa ülkelerinin savunma konusunda daha fazla sorumluluk üstlenmesi gerektiğine yönelik yaklaşımı ve ABD'nin Ukrayna politikasındaki değişken tutumu, Avrupa başkentlerinde uzun vadeli güvenlik planlamasının yalnızca Washington'ın sağlayacağı kapasiteye dayandırılmaması gerektiği düşüncesini güçlendirmiş olabilir. Bu durum Avrupa'nın NATO'dan uzaklaşması anlamına gelmese de savunma harcamalarının artırılması, askerî üretim kapasitesinin geliştirilmesi ve özellikle doğu kanadındaki ülkelerin savunma kabiliyetlerinin güçlendirilmesi açısından yeni bir yönelim oluşturuyor. Dolayısıyla Avrupa açısından Rusya kaynaklı tehdit algısının yalnızca Rusya'nın askerî kapasitesiyle değil, Avrupa'nın bu tehdide karşı kendi başına ne ölçüde hazırlıklı olduğu sorusuyla birlikte değerlendirilmesi gerekiyor. Rusya'nın Avrupa'ya yönelik doğrudan bir savaş planı olmadığını açıklaması mevcut güvenlik ortamındaki karşılıklı tehdit algısını

ortadan kaldırmıyor; zira Avrupa ülkeleri açısından caydırıcılığın korunması, yalnızca mevcut saldırıların değil, gelecekte ortaya çıkabilecek senaryoların da hesaba katılmasını gerektiriyor. Bunun sonucunda Avrupa'da savunma politikalarının daha uzun vadeli bir perspektifle ele alınması ve NATO'nun doğu kanadının güçlendirilmesi ön plana çıkabilir. Ancak Avrupa ülkelerinin askerî kapasitesini artırmasının Rusya tarafından nasıl değerlendirileceği de önem taşıyor. Karşılıklı askerî hazırlıkların artması bir taraftan caydırıcılığı güçlendirebilirken diğer taraftan tarafların tehdit algılarını daha da derinleştirebilir. Bu nedenle Tusk ve Macron'un açıklamaları, yalnızca iki farklı Avrupa ülkesinin Rusya'ya yönelik değerlendirmeleri olarak değil, Avrupa güvenlik anlayışının geldiği noktayı gösteren gelişmeler olarak okunabilir. 2026 itibarıyla Rusya-Avrupa ilişkileri, diplomatik gerilimlerin ötesinde Avrupa topraklarının güvenliği, hibrit tehditler, NATO'nun doğu kanadı ve ABD'nin Avrupa güvenliğindeki rolü gibi başlıkların birlikte ele alındığı daha karmaşık bir güvenlik ortamına işaret ediyor. Önümüzdeki dönemde Avrupa'nın kendi savunma kapasitesini ne ölçüde geliştireceği, ABD ile güvenlik iş bölümünün nasıl şekilleneceği ve Rusya'nın Avrupa'nın artan askerî hazırlığına vereceği karşılık, bölgesel güvenlik mimarisinin geleceği açısından önemli olacaktır.

Rusya-Japonya İlişkilerinde Artan Güvenlik Gerilimi

18 Eylül 2026 tarihinde Rusya Dışişleri Bakanlığı, Japonya'nın Kyuşu Adası'nda konuşlandırılan ABD'ye ait Typhon füze sistemlerinin Japonya'dan çıkarılmasını talep etti. Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mariya Zaharova, Moskova'nın 3 Eylül'de Tokyo'ya konuya ilişkin bir protesto notası ilettiğini ve söz konusu sistemlerin Rusya'nın ulusal güvenliği ile bölgesel barış ve istikrar açısından tehdit oluşturduğunu belirtti. Moskova ayrıca Japonya'dan, Typhonsistemlerinin konuşlandırılmasına son vermesini ve İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarını, Güney Kuril Adaları'na ilişkin düzenlemeler de dahil olmak üzere, kabul etmesini talep etti. Rusya'nın bu tepkisi, Japonya'nın son yıllarda savunma kapasitesini artırması ve ABD ile askerî iş birliğini derinleştirmesi bağlamında değerlendirilmelidir. Rusya-Japonya ilişkilerindeki mevcut güvenlik geriliminin önemli bir dönüm noktası, Japonya'nın Rusya

'nın Ukrayna'ya yönelik geniş çaplı askerî operasyonunun başlamasının ardından 2022'de Batılı ülkelerle birlikte Moskova'ya yaptırım uygulaması ve Ukrayna'ya siyasi ve mali destek sağlaması oldu. Bu gelişmenin ardından iki ülke arasındaki ilişkiler belirgin biçimde gerilerken, uzun süredir çözilemeyen Güney Kuril Adaları/Northern Territories anlaşmazlığı da güvenlik boyutuyla yeniden öne çıktı. 2026 yılında ise gerilim yalnızca diplomatik ve ekonomik alanda değil, askerî kapasite ve konuşlandırmalar üzerinden de daha görünür hale geldi. Eylül ayında gerçekleştirilen ABD-Japonya-Avustralya Orient Shield tatbikatlarında Typhon sistemlerinin kullanılması ve bu sistemlerin Japonya'ya konuşlandırılması, Moskova açısından Japonya'nın savunma politikasındaki dönüşümün somut bir göstergesi olarak değerlendirildi. Typhon sistemi, Tomahawkseyir füzeleri ve SM-6 gibi mühimmatları kullanabilen kara konuşlu bir füze sistemi olduğundan, Japonya'daki konuşlandırılması Rusya ve Çin açısından Hint-Pasifik'teki askerî denge bakımından önem taşıyor. Bu gelişme aynı zamanda Japonya'nın güvenlik politikasındaki daha geniş dönüşümün bir parçası olarak görülmelidir. Tokyo, 2022'de kabul ettiği yeni Ulusal Güvenlik Stratejisi ile karşı saldırı kapasitesine yönelik imkânları benimserken, uzun menzilli füze sistemlerine yatırımını da artırdı. Rusya ise Japonya'nın bu politikalarını "yeniden askerileşme" olarak tanımlayarak

kendi güvenliği açısından tehdit olarak değerlendiriyor. Ağustos 2026'da Rusya'nın Güney Kuril Adaları çevresinde gerçekleştirdiği kapsamlı askerî tatbikatlar ve Vladimir Putin'in tartışmalı adalardan birini ziyaret etmesi de iki ülke arasındaki gerilimin yalnızca füze sistemleriyle sınırlı olmadığını gösterdi. Dolayısıyla Moskova'nın Typhon sistemlerine yönelik protestosu, tek başına belirli bir silah sistemine verilen tepki olmaktan ziyade Rusya ile Japonya arasındaki güvenlik rekabetinin daha geniş bir boyut kazandığını ortaya koyuyor. Japonya açısından ABD ile savunma iş birliğinin güçlendirilmesi, Çin ve Kuzey Kore ile birlikte Rusya'nın da güvenlik planlamasında daha fazla dikkate alınmasıyla bağlantılıyken, Rusya açısından Japonya'nın askerî kapasitesindeki artış Uzak Doğu'daki stratejik dengeleri etkileyen bir gelişme olarak görülüyor. Bu karşılıklı güvenlik kaygıları, Doğu Avrupa'da Ukrayna savaşı nedeniyle ortaya çıkan Rusya-Batı geriliminin Hint-Pasifik güvenlik ortamıyla giderek daha fazla kesiştiğini de gösteriyor. Typhon sistemleri etrafındaki son gelişme bu nedenle yalnızca Rusya-Japonya ilişkilerindeki mevcut gerilimin değil, ABD müttefiklerinin savunma kapasitesini artırması, Rusya'nın Uzak Doğu'daki askerî varlığını güçlendirmesi ve Japonya'nın güvenlik politikasını yeniden yapılandırmasıyla şekillenen daha geniş bir bölgesel güvenlik dönüşümünün göstergesi olarak değerlendirilebilir.

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

BDDK'nın Bank Mellat Kararı: ABD Yaptırımları, Küresel Mali Sistem ve Türkiye'nin Finansal Güvenliği

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK), 18 Eylül 2026 tarihinde aldığı 11572 sayılı kararla İran merkezli Bank Mellat'ın Türkiye'deki faaliyet iznini iptal etmiştir. Alınan bu karar sonucunda, bankanın İstanbul merkezli Türkiye şubesinin tüm işlemleri ve ticari faaliyetleri resmen bitirilmiştir. BDDK, karara gerekçe olarak bankanın Türkiye finans sisteminin güvenliği ve istikrarı üzerinde risk oluşturmasını göstermiştir. Kağıt üzerindeki bu hukuki gerekçenin arkasında ise Türkiye'nin küresel finans sisteminde karşı karşıya kaldığı yaptırım baskıları ve uluslararası denetim standartları yer almaktadır. Bank Mellat, Türkiye'deki faaliyetlerine 1981 yılında aldığı izinle başlamış; ardından İstanbul, Ankara ve İzmir'de şubeler açarak ticari varlığını büyütmüştür. Ancak bankanın küresel işlemleri uzun süredir uluslararası takiptedir. ABD Hazine Bakanlığı, 2007 yılında bankayı İran'ın

nükleer programıyla ilişkili olduğu gerekçesiyle yaptırım listesine almıştır. 2019 yılında ise ABD ve altı Körfez ülkesi, Bank Mellat'ı İran Devrim Muhafızları Ordusu'na para aktardığı gerekçesiyle ortak kara listeye dahil etmiştir. Bu iptal kararının asıl nedeni, ABD'nin İran'a yönelik yaptırımlarını sertleştirmesi ve bu yaptırımları ihlal eden ülkelere uyguladığı ikincil yaptırım (*yaptırımlı bir kurumla iş yapan üçüncü taraf bankaların da küresel sistemden atılması*) tehdididir. ABD Hazine Bakanı Scott Bessent'in "Ekonomik D-Day" (*geniş çaplı ekonomik kısıtlama dalgası*) olarak adlandırdığı bu süreçte, Washington yönetimi Türk bankacılık sistemi üzerindeki denetimini artırmıştır. Nitekim 4 Eylül 2026'da Golden Global Bank'a getirilen kısıtlamalar ve Mahan Air ile bağlantılı mali takipler bu baskının somut örnekleridir. Bank Mellat ile çalışmaya devam etmek, Türk bankalarının ABD finans piyasalarından ve dolar bazlı işlemlerden dışlanma riskini doğurmuştur. BDDK, Türk bankacılık sektörünü bu büyük riskten korumak için kapatma kararını uygulamıştır.

Kararın zamanlaması, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu öncesindeki diplomatik temaslar ve Türkiye'nin gri listeden çıkış sonrası küresel mali standartlara uyum sağlama hedefiyle doğrudan ilgilidir. Bu adım, Türkiye'nin ABD yaptırımlarının hedefi olmamak ve uluslararası finansal sistemle bağlarını kesmemek için aldığı

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

zorunlu bir önlemdir. Karar, İran ile yürütülen doğrudan bir ticaret ve para transferi kanalını kapatsa da Türk bankacılık sisteminin küresel piyasalardaki güvenilirliğini korumuştur. Sonuç olarak Türkiye, bölgesel ticaret imkanları yerine uluslararası finansal sistemde kalmayı ve kendi bankacılık sektörünün itibarını korumayı tercih etmiştir.

Hürmüz Boğazı Üzerinden İran-ABD Geriliminde Yeni Pazarlık Alanı

Resmî olmayan sonuçlara göre Almanya için Alternatif Partisi (AfD), 6 Eylül 2026'da ülkenin doğusundaki Saksonya eyaletinde yaklaşık %44 oy alarak İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki en yüksek oy oranlarından birine ulaştı. Aşırı sağ ve popülist söylemleriyle bilinen AfD'nin bu yükselişini anlamak için partinin kuruluşundan bu yana benimsediği aşırı sağ ve popülist söylemler incelenmelidir.

AfD siyasi kariyerine; ABD karşıtı, Almanya'nın avro kullanılan bölgelerinin eski para birimi marka geçişini savunarak başlamıştır. Aynı zamanda göçmen karşıtlığı ve İslamofobi söylemleri ile siyasi hayatına

başlamıştır. İktisat profesörü olan Lucke ve kendi parti programlarından memnun olmayan Adam ve Gauland 2012 yılında Seçim Alternatifi olarak bir grup kurmuşlardır. Daha sonraki yıl (2013) federal seçimlere katılmak için, grup AfD partisi 2013 yılında bir seçim manifestosu yayımlayarak seçimlere katılmıştır. AfD2013 seçimlerinde oyların %4,7'sini alarak seçim barajının altında kalmıştır. 2014 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde ise aldığı oy oranı ile Alman Parlamentosu'nda 7 sandalyeye sahip olmuştur. Ancak 2017 seçimlerinde büyük bir sıçrayış yaşayan AfD %12,6 oy oranı ile 91 milletvekili alarak meclisteki üçüncü büyük parti olmuştur. Almanya İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ilk defa bir sağ popülist partinin Parlamento'ya girdiğine bu tarihlerde şahit olmuştur.Parlamento'ya girdikten sonra İslam karşıtlığı ve ırkçı söylemleri ile dikkat eden AfD, özellikle Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da yaşanan siyasi gelişmeler sonrasında bu söylemlerini şiddetlendirmiştir. Dönemin Merkel hükümetinin mültecilere sınır kapılarını açması AfD yanlılarını kızdırmıştır, aynı zaman da AfD oy oranının arttırmasına sebep olmuştur.Parti içindeki sağ kanadın ülkedeki mülteciler için daha baskın bir politika yürütülmesi için ılımlı kanada baskı yapması sonucu ırkçı ve İslam karşıtlığı söylemler daha da artmıştır. Ancak buna rağmen AfD oy oranını arttırmaya devam etmiştir. (Aknur, 2020)

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Günümüzde AfD'nin oy oranlarındaki artış açıkça görülmektedir. Bu nedenle önümüzdeki süreçte Almanya ve Avrupa'nın sağ siyasete yönelik tutumunun nasıl şekilleneceğini ve popülist söylemlerin hangi noktaya evrileceğini yakından izlemek önem arz edecektir.

Aknur, M. (2020). Almanya'da radikal sağın yükselişi: Almanya için Alternatif Partisi, popülizm ve demokrasi. *International Journal of Social Inquiry*, 13(2), 415–446. <https://doi.org/10.37093/ijsi.837682>